

MODELOVACÍ HMOTY V PRACOVNÍ VÝCHOVĚ

MODELLING CLAY IN WORKING ACTIVITIES

KATEŘINA VIKTOROVÁ

Resumé

Účelem diplomové práce je navrhnout využití modelovacích hmot v pracovních činnostech na prvním stupni základních škol. Teoretická část práce popisuje Rámcový vzdělávací program a obsah vzdělávání v pracovní výchově. Práce dále popisuje přehled modelovacích hmot využitelných na prvním stupni a uvádí výsledky průzkumu četnosti využívání těchto hmot učiteli prvního stupně. Velmi důležité části práce jsou pozorování dovedností žáků prvního stupně při práci s modelovacími hmotami a soubor pracovních námětů pro práci s modelovacími hmotami.

Abstract

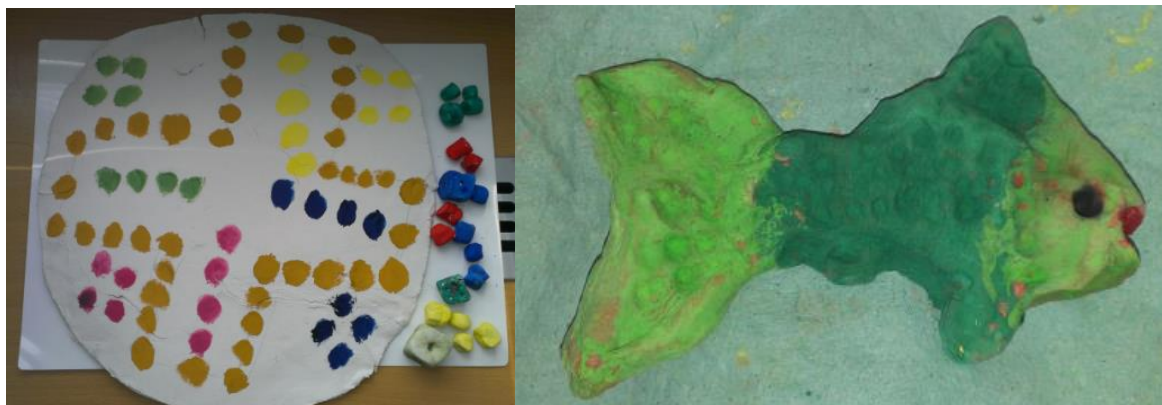
The goal of this thesis is to propose usage of different modeling materials in working activities on primary schools. Theoretical part describes Framework educational program and content of education in working activities. The document gives the overview of modeling materials usable in primary education and frequency of usage of these materials by primary school teachers. Very important parts of the work are observations of pupil's skills in primary schools with modeling materials and set of working ideas for working with modeling materials.

ÚVOD

Při volbě tématu diplomové práce mě velmi ovlivnila moje záliba v různých tvořivých činnostech, mezi které patří zejména práce s modelovacími hmotami, zvláště pak s hmotou FIMO. Této technice se věnuji již dlouhou dobu a postupně jsem objevovala nové zajímavé způsoby, jak s FIMEM pracovat. Hlavním cílem mé práce je proto předat své poznatky a zkušenosti s modelovacími hmotami dál a vytvořit jednoduché návody na tvorbu, kterými by učitelé na prvním stupni základních škol mohli obohatit hodiny nejen pracovní výchovy.

POPIS DIPLOMOVÉ PRÁCE

Diplomová práce je rozčleněna do pěti kapitol. V první kapitole se věnuji obsahu pracovních činností na prvním stupni, krátce popisuji Rámcový vzdělávací program a obsah vzdělávání v pracovní výchově. Ve druhé kapitole se věnuji přehledu modelovacích hmot. Třetí kapitola obsahuje průzkum četnosti využívání jednotlivých modelovacích hmot a např. také to, jestli učitelky a učitelé na prvním stupni základních škol znají a používají i některé z novějších modelovacích hmot. Ve čtvrté kapitole uvádí pozorování dovedností žáků prvního stupně při práci s modelovacími hmotami. U pracovních námětů jsou přidány i popisy postupů jednotlivých výrobků. Poslední kapitola diplomové práce obsahuje soubor námětů pro práci s modelovací hmotou.

Obrázek 1 - Člověče, nezlob se - samotvrdnoucí hmota

Obrázek 2 - Ryba - samotvrdnoucí hmota

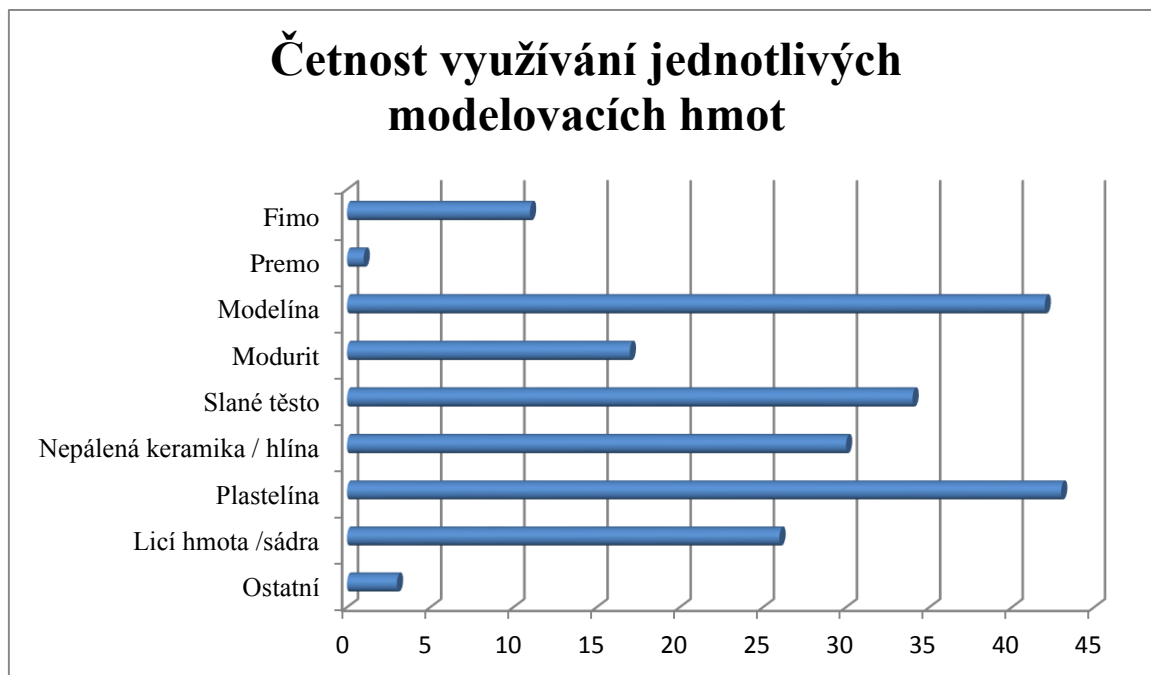
Obrázek 3 - Lžička s tučňákem - FIMO hmota

Obrázek 4 - Motýlci - FIMO hmota

VÝSLEDKY PRŮZKUMU

V rámci diplomové práce byl proveden průzkum pomocí dotazníků, který byl zaměřen na četnost používání modelovacích hmot učители základní školy.

Z výsledků průzkumu vyplývá, že modelovací hmoty jsou poměrně často zařazovány do výuky na prvním stupni. Učitelé jsou obeznámeni i s novějšími modelovacími hmotami a zařazují je do činností ve vyučovacích hodinách. Spíše vybírají hmoty, které jsou levnější. Práce s hmotami je zařazována nejen do výtvarné výchovy a pracovních činností, ale i do dalších předmětů, nejčastěji jednou za měsíc. Mnoho učitelů používá jako motivaci k činnosti pohádky, písničky a hotové výrobky, najdou se ale i takové způsoby motivace jako ukázka práce umělce, brainstorming či využití různých loutek a maňásků. Novou inspiraci hledají učitelé nejčastěji na internetu, dále pak u kolegů, kteří již s hmotami pracovali, v časopisech a knihách zaměřených na ruční práce. Všichni učitelé hotové práce žáků vystavují, např. ve třídě, na chodbách školy dokonce i na městském úřadu.

Graf 1 - Četnost využívání jednotlivých modelovacích hmot

ZÁVĚR

Absolvovala jsem několik vyučovacích hodin s žáky různých tříd. Přikláním se k názoru, že někteří žáci se méně věnují manuálním činnostem a větší část času stráví u počítače. Tím se jim ale dostatečně nerozvíjejí motorické schopnosti a mají pak problém zvládnout i lehčí činnosti. Pro zlepšení této situace bych doporučila tvořivé dny či odpoledne s rodiči nebo celoškolní téma výrobku.

Myslím, že žáci samotní by uvítali, kdyby se do vyučování častěji zařazovala práce s modelovacími hmotami. Tyto činnosti žáky velmi bavily, i když jim zpočátku něco dělalo problémy, tréninkem se vše zlepšilo. Nejprve bych doporučila trénovat s levnějšími materiály – např. s modelínou a naučit se tak základní postupy, až poté bych přecházela k hmotám dražším. V hodinách, které jsem s žáky sama absolvovala, pracovali žáci se zaujetím a z výsledných výrobků byli nadšeni. Doufám, že i v budoucnu mi práce s modelovacími hmotami pomůže rozvíjet dětskou představivost a manuální zručnost a dětem přinese radost.

LITERATURA

- BRÝDOVÁ, M.. Šperky z Fimo hmoty. Brno : CPress, 2012. ISBN 978-80-264-0017-2.
- HONZÍKOVÁ, J. a BAJTOŠ, J. *Didaktika pracovní výchovy na 1. stupni ZŠ*. Plzeň : Západočeská univerzita v Plzni, 2004. ISBN 80-7043-255-1.
- HONZÍKOVÁ, J. *Materiály pro pracovní činnosti na 1. stupni ZŠ*. Plzeň : Západočeská univerzita v Plzni, 2006. ISBN 80-7043-453-8.
- FLÁDR, L. *Modelování pro lidové školy umění*. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, N.P. Praha, 1667. ISBN 16 - 002 - 68.
- MORGAN, S. *Modelování pro šikovné ruce*. Frýdek - Mýstek : Alpress, s.r.o, 2006. ISBN 80-7362-299-8.

Olympiáda techniky Plzeň 2015 19.–20.5. 2015
www.olympiadatechniky.zcu.cz

- BRÝDOVÁ, M. *Hrajeme si s FIMO hmotou*. Brno : CPress, 2013. ISBN 978-80-264-0266-4.
- CARLSON, M. *Modelujeme postavičky z plastelíny, hlíny a moduritu*. Brno : Computer Press, 2004. ISBN 80-251-0110-X.
- HONZÍKOVÁ, J.. *Pracovní činnosti na 1. stupni základní školy*. Plzeň : Západočeská
- KISKALTOVÁ, I. *Výrobky ze slaného těsta*. Praha : Ikar, 1995. ISBN 80-7202-039-0.
- NEMRAVOVÁ, P. *FIMO*. Praha : Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3312-8.